

Bruksela, 12 maja 2016 r.
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	12 maja 2016 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	8283/16
Dotyczy:	HABITAT III: cele i priorytety Unii Europejskiej i jej państw członkowskich na 3. konferencję ONZ poświęconą mieszkalnictwu i zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich – Konkluzje Rady (12 maja 2016 r.)

1. Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie celów i priorytetów Unii Europejskiej i jej państw członkowskich na 3. konferencję ONZ poświęconą mieszkalnictwu i zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich, przyjęte przez Radę na jej 3462. posiedzeniu 12 maja 2016 r.

Konkluzje Rady**HABITAT III: cele i priorytety Unii Europejskiej i jej państw członkowskich****na 3. konferencję ONZ poświęconą mieszkalnictwu i zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich**

1. W niniejszych konkluzjach określono podstawowe cele i priorytety Unii Europejskiej i jej państw członkowskich na 3. konferencję ONZ poświęconą mieszkalnictwu i zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich (HABITAT III, 17–20 października, Quito), podczas której ustanowiony zostanie nowy globalny program dla miast.

Zasady przewodnie

2. Konferencja Habitat III i wypracowany w jej wyniku nowy program dla miast powinny znaleźć się wśród podwalin wdrażania nowych ram wielostronnych uzgodnionych w 2015 r.: programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, programu działań z Addis Abeby, porozumienia klimatycznego z Paryża oraz ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich odegra kluczową rolę w realizacji programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, a konferencja Habitat III powinna zapewnić ważny impuls zwłaszcza w odniesieniu do celu zrównoważonego rozwoju nr 11, który wzywa do tego, by „stworzyć inkluzywne, bezpieczne, odporne i zrównoważone miasta i osiedla”, ale także w odniesieniu do innych istotnych celów i założeń programu działań do roku 2030.
3. Konferencja Habitat III powinna dążyć do osiągnięcia celów określonych w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/67/216, które dotyczą zapewnienia odnowionego politycznego zobowiązania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, zajęcia się kwestią ubóstwa oraz zidentyfikowania nowych i pojawiających się wyzwań i stawienia im czoła. Dokument końcowy (nowy program dla miast) powinien być „zwięzły, ukierunkowany, przyszłościowy i skupiony na działaniach”, a także powinien zawierać konkretne propozycje co do tego, jak odpowiadać na wyzwania, które pociągają za sobą urbanizacja i demografia obszarów miejskich, i przekształcić je w możliwości sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym.

4. Nowy program dla miast powinien być uniwersalny i prowadzić do zmian, należy też zapewnić jego pełną zgodność z zasadami programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030. Nowy program stanie się podstawą odnowionych globalnych ram rozwoju obszarów miejskich. U jego podstaw powinno także leżeć podejście oparte na prawach, obejmujące wszystkie prawa człowieka. Ważne jest zatem, by program ten był wdrażany w sposób zintegrowany na poziomie globalnym, krajowym, regionalnym i lokalnym przez państwa członkowskie, samorządy terytorialne oraz wszystkie zainteresowane strony przy wsparciu struktur ONZ, w tym regionalnych komisji gospodarczych ONZ oraz Programu Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich.
5. Nowy program powinien wykorzystywać doświadczenia zdobyte podczas poprzednich konferencji Habitat, lecz powinien też zawierać odpowiedzi i rozwiązania dotyczące przemian i wyzwań, które pojawiły się lub nasiliły od czasu konferencji Habitat II, takich jak: bezprecedensowo szybki rozwój obszarów miejskich, a także wyludnianie się obszarów miejskich na innych terenach; koncentracja ekonomiczna na obszarach miejskich; efekty zmian klimatu; większa presja na zdrowie ludzi oraz na zasoby naturalne i różnorodność biologiczną; brak zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego i zrównoważonych budynków; geograficzne i społeczne nierówności i wzorce dotyczące wykluczenia; wzrost niepewności i nasilenie się przemocy; degradacja środowiska; niemożność zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego; szczególne potrzeby przesiedleńców i migrantów.
6. Zauważamy, że w celach i priorytetach UE i jej państw członkowskich dotyczących konferencji Habitat III odzwierciedlenie mogą też znaleźć inne procesy, zwłaszcza opracowywany program UE dla miast. Uważamy, że europejski program dla miast mógłby stać się kluczowym instrumentem realizacji nowego programu dla miast.

Z zadowoleniem przyjmujemy dokument konsultacyjny Komisji Europejskiej w sprawie przygotowania wspólnego stanowiska UE i jej państw członkowskich, w którym to dokumencie roboczym przedstawiono cele UE i jej państw członkowskich w odniesieniu do nowego programu dla miast, w oparciu o wspólne zobowiązanie do osiągnięcia nadrzędnego celu, jakim jest zrównoważony rozwój obszarów miejskich, przy uwzględnieniu zasady pomocniczości.

Cele: Cztery tory działania w odniesieniu do nowego programu dla miast

7. UE i jej państwa członkowskie uznają, że konieczne jest całościowe, zintegrowane i ukierunkowane na konkretne tereny podejście do rozwoju obszarów miejskich, połączone z długoterminową wizją, aby promować miasta, niezależnie od ich wielkości, które są dobrze zarządzane, przyjazne, sprzyjające włączeniu społecznemu oraz bezpieczne, odporne, zasobooszczędne i zrównoważone pod względem ekologicznym, jak również dobrze prosperujące gospodarczo; konieczne jest również rozwijanie zdolności do realizowania tych celów. UE i jej państwa członkowskie przypominają o potrzebie, by takie podejście uwzględniało różnorodność miast i ich szerszy kontekst terytorialny i wspierało powiązania między obszarami miejskimi a wiejskimi w ramach partnerstwa z rozwojem obszarów wiejskich i polityką rolną z myślą o wzmocnieniu spójności terytorialnej. Tym samym zrównoważony rozwój obszarów miejskich wnosi także niezwykle ważny wkład w eliminację ubóstwa na całym świecie. Ponadto elementem tego podejścia jest uznanie centralnej roli kultury, zachowania i promowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego¹, a także dostępności przestrzeni publicznej, która jest podstawowym warunkiem powszechnego udziału i zaangażowania na rzecz osiągnięcia tych celów.

W związku z powyższymi fundamentami nowego programu dla miast powinny być następujące kwestie:

- i) Promowanie miast bezpiecznych i sprzyjających włączeniu społecznemu: Zachęcamy do zajmowania się kwestią ubóstwa i wykluczenia na obszarach miejskich, z uwzględnieniem ich wymiaru przestrzennego, w drodze identyfikowania i eliminowania przyczyn oraz efektów nierówności, ubóstwa na obszarach miejskich i konfliktów oraz zapobiegania im poprzez regulację rynków pracy, dostęp do zatrudnienia, edukację i umiejętności, integracyjne i partycypacyjne podejmowanie decyzji i planowanie, równy dostęp do przystępnych cenowo i odpowiednich mieszkań, gwarantowanie i promowanie bezpiecznej dzierżawy ziemi, jak również poprzez zapewnienie ochrony przed eksmisjami, promowanie osobistego dobrobytu i stymulowanie uczestnictwa w życiu publicznym, bezpieczeństwo żywnościowe, przejrzyste i skuteczne świadczenie podstawowych usług, w tym dotyczących wody, kanalizacji i energii, zrównoważoną mobilność oraz przestrzenie publiczne i zielone. Nowy program dla miast powinien uwzględniać szczególne potrzeby osób i grup zmarginalizowanych i w trudnej sytuacji, w tym osób niepełnosprawnych, przesiedleńców i migrantów. Jednym z jego celów powinno być również zwalczanie wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz zwrócenie szczególnej uwagi na równość płci i wzmacnianie pozycji kobiet, w tym w kontekście planowania i rozwoju miast, tak by wykorzystać potencjał kobiet jako podmiotów stymulujących zmiany.

¹ Z uwzględnieniem w szczególności rezolucji Rady nr 2001/C 73/04 w sprawie jakości architektonicznej środowisk miejskich i wiejskich (Dz.U. C 73/6 z 12.2.2001).

- ii) Promowanie zielonych i odpornych miast: Zachęcamy do tego, by zrównoważenie środowiskowe uznawać za fundamentalne w zapewnianiu dobrobytu i dobrostanu wszystkich ludzi na całej planecie, poprzez zrównoważone wykorzystywanie zasobów naturalnych, w tym gruntów rolnych oraz poprzez propagowanie systemowego przejścia ku społeczeństwu neutralnemu pod względem emisji dwutlenku węgla i zużycia zasobów. W związku z tym miasta powinny skoncentrować się na oszczędnym gospodarowaniu zasobami, m.in. poprzez skuteczne zarządzanie gruntami, zintegrowane zagospodarowanie przestrzenne, nadanie priorytetu rewitalizacji miast, niskoemisyjnemu projektowaniu i narzędziom sterowania, aby ograniczyć niekontrolowane rozrastanie się miast i wzmocnić zasadę różnorodnego wykorzystywania tej samej przestrzeni, przy jednoczesnym wzmocnieniu i rozwijaniu profesjonalnych zdolności w zakresie projektowania. Zwracamy również uwagę na znaczenie zrównoważonych wzorów produkcji i konsumpcji, na potrzebę poprawy jakości powietrza, promowania niskoemisyjnych transportu i mobilności, które będą przystępne, zrównoważone i ogólnodostępne, w tym poprzez inteligentne i publiczne systemy transportu, a także na znaczenie rozwijania prywatnego zielonego sektora i zrównoważonej przedsiębiorczości na wszystkich poziomach, zapewnienia racjonalnego gospodarowania odpadami, ograniczenia stosowania niebezpiecznych chemikaliów, jak też propagowania lokalnych rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i gospodarki o obiegu zamkniętym. Priorytetowo traktujemy przystosowanie się do zmiany klimatu i łagodzenie jej, tak by wspierać odporność miast na powodzie, fale upałów, niedobory wody, susze oraz zagrożenia naturalne. Zachęcamy do tego, by – w celu wytwarzania usług ekosystemowych, które poprawiają zdrowie ludzi i korzystnie wpływają na różnorodność biologiczną, a także zapobiegają katastrofom związanym ze zmianą klimatu oraz zmniejszają zużycie energii – oprócz infrastruktury prewencyjnej i zintegrowanego zagospodarowania terytorialnego i przestrzennego korzystać z zielonej i niebieskiej infrastruktury jako rozwiązań opartych na przyrodzie. W tym kontekście urbanizacja wybrzeży i delt wywołuje skrajne i szczególne napięcia ze względu na kombinację dynamiki społeczno-gospodarczej i środowiskowej.

- iii) Promowanie dostatnich i innowacyjnych miast: Popieramy wzmocnienie wewnętrznego potencjału miast, jeśli chodzi o zapewnianie wysokiej jakości warunków życia dla wszystkich, w tym dla osób młodych, poprzez wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego, promowanie innowacji, w tym innowacji społecznych, wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz godnej pracy dla wszystkich, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska i zwiększeniu równości i integracji społecznej. Wymaga to właściwego otoczenia biznesowego sprzyjającego przyciąganiu inwestycji, dostępu do inteligentnych rozwiązań wykorzystujących rozmaite technologie informacyjno-komunikacyjne oraz do czystej technologii, zgodnie z koncepcją inteligentnych miast, a także polityk i regulacji, które będą przejrzyste i przewidywalne. Konieczny jest także dostęp do obiektów infrastruktury, w szczególności ośrodków biznesu, jak również obiektów oraz rynków edukacyjnych i badawczych. Popieramy formalizację gospodarki nieformalnej. Sprzyjanie wzrostowi we wszystkich sektorach społeczno-gospodarczych powinno iść w parze ze środkami mającymi na celu poprawę odporności miast oraz przechodzenia na zieloną gospodarkę i gospodarkę o obiegu zamkniętym, powinno ograniczyć straty żywności i promować zrównoważone procesy miejskie służące zmniejszeniu nierówności w miastach oraz rozwijaniu partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich.
- iv) Promowanie dobrego zarządzania obszarami miejskimi: Wspieramy rozwój i wzmacnianie rządów lokalnych i krajowych, które działają zgodnie z prawem, są skuteczne, elastyczne, rozliczalne i przejrzyste, a także opierają się na integracyjnych, opartych na danych i partycypacyjnych procesach decyzyjnych propagujących podejście wielopodmiotowe. Wymaga to wprowadzenia na poziomie krajowym – zgodnie z zasadą pomocniczości – ram prawnych i ram polityki decentralizacji, które opierają się na prawach. Takie ramy polityki powinny zapewniać jasny podział uprawnień i kompetencji oraz umożliwiać władzom lokalnym skuteczne wdrażanie polityki krajowej, jednocześnie angażując ich jako pełnoprawnych decydentów politycznych, tak aby mogli wywiązywać się ze swojej roli kluczowych podmiotów w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. W tym celu władze lokalne, przede wszystkim za pośrednictwem reprezentujących ich stowarzyszeń samorządów lokalnych, oraz obywatele muszą być zaangażowani i konsultowani na wszystkich etapach cyklu polityki – od planowania do wdrażania, w dobrze opracowanym systemie wielopoziomowego sprawowania rządów, dzięki czemu przyczyniać się będą do pogłębiania demokracji. Zachęcamy także do tego, by miasta były planowane i zarządzane z perspektywy wykraczającej poza granice administracyjne, z uwzględnieniem miejskich obszarów funkcjonalnych oraz z wykorzystaniem powiązań między obszarami miejskimi a wiejskimi.

Władze lokalne we współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego są w stanie lepiej zarządzać podatnością na różnego rodzaju zagrożenia i kryzysy naturalne i spowodowane przez człowieka oraz przechodzeniem ku zrównoważonym miastom.

Dobre zarządzanie obszarami miejskimi wymaga zdrowych budżetów lokalnych. Może to obejmować decentralizację finansową, w stosownych przypadkach, na szczeblu niższym od krajowego, dzięki której władze lokalne miałyby łatwiejszy dostęp do środków finansowych, w tym także wzmocniłyby własne źródła dochodów. Należy wzmocnić skuteczne i przejrzyste zarządzanie budżetem i zamówieniami, jak również zdolności władz lokalnych do skuteczniejszego mobilizowania różnych źródeł finansowania.

Zachęcamy do wspierania budowania zdolności, w tym poprzez tworzenie, podsumowywanie, rozpowszechnianie i wymianę wiedzy. W tym celu współpraca na poszczególnych szczeblach, szczególnie między miastami, sprzyja korzystnym i długoterminowym partnerstwom, które mogą ułatwiać wspólne podejmowanie zobowiązań. W tym kontekście popieramy rozwijanie i stosowanie prostych narzędzi służących do analiz porównawczych i monitorowania, by pomagać lokalnym decydom w identyfikowaniu opłacalnych rozwiązań.

Wdrażanie nowego programu dla miast

8. Nowy program dla miast powinien obejmować spójny, skuteczny i integracyjny mechanizm prowadzenia działań następczych i przeglądu wnoszący wkład w system prowadzenia działań następczych i przeglądu, który ma zostać uzgodniony na potrzeby programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030. Wdrażanie nowego programu dla miast będzie mierzone, monitorowane i poddawane przeglądom w oparciu o odpowiedni zestaw wskaźników umożliwiających pomiar realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Uznajemy, że ramy te powinny być elastyczne i otwarte na zmiany i modyfikacje wynikające z usprawnień metodologicznych i dostępności danych.

Proces działań następczych i przeglądu nowego programu dla miast powinien czerpać z istniejących platform i procesów, o ile takowe istnieją, i unikać powielania działań. Zgodnie z zasadami określonymi w programie działań do roku 2030, wszystkie zainteresowane strony, zwłaszcza władze lokalne, będą musiały być ściśle powiązane i zaangażowane, zgodnie z zasadami pomocniczości, proporcjonalności i wielopoziomowego sprawowania rządów. Proces ten przyczyni się do realizacji programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 poprzez wspieranie tematycznych przeglądów postępów w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju na Forum Politycznym Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego Rozwoju oraz do wdrażania ram z Sendai i obiecanych zaplanowanych, ustalonych na szczeblu krajowym wkładów.

UE i jej państwa członkowskie uznają, że zarówno gromadzenie danych, jak i wskaźniki są niezbędne na szczeblu krajowym i lokalnym do monitorowania postępów i decydowania o dostosowaniach we wdrażaniu. Generowane dane powinny być przejrzyste, łatwo dostępne i odpowiednio zdezagregowane, aby uchwycić istniejące nierówności i wysiłki w promowaniu rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Ponadto, z myślą o wspieraniu dobrego zarządzania obszarami miejskimi, zachęcamy do lokalizacji tych wskaźników.

9. UE i jej państwa członkowskie przyznają, że wdrożenie kompleksowego nowego programu dla miast wymaga wsparcia wszystkich środków wdrażania, na wszystkich szczeblach.

I tak, podobnie jak w przypadku wdrażania programu działań do roku 2030, wyniki konferencji Habitat III będą musiały być wdrażane poprzez rozmaite działania, takie jak: zapewnienie korzystnego i sprzyjającego otoczenia politycznego; rozwijanie zdolności do realizacji celów; mobilizowanie i efektywne wykorzystywanie krajowych i międzynarodowych finansów publicznych; mobilizowanie krajowego i międzynarodowego sektora prywatnego; stymulowanie handlu i inwestycji; wspieranie nauki, technologii i innowacji oraz szkolenia zawodowego.

UE i jej państwa członkowskie popierają skuteczne zaangażowanie władz lokalnych w realizację nowego programu dla miast, powiązanych celów zrównoważonego rozwoju i programu działań do roku 2030, m.in. poprzez dostęp do wszystkich publicznych i prywatnych źródeł finansowania określonych w programie działań z Addis Abeby, w tym do odpowiednich przepływów oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) i ram ułatwiających łączenie ODA z pożyczkami.

10. Zobowiązujemy się do przygotowania i wdrożenia nowego programu dla miast przy aktywnym udziale władz lokalnych i ich stowarzyszeń oraz społeczeństwa obywatelskiego, w tym poprzez wielopodmiotowe ustalenia instytucjonalne i partnerstwa, z udziałem organizacji pozarządowych, przedstawicieli sektora prywatnego oraz innych zainteresowanych stron.

Dalsze kroki

11. UE i jej państwa członkowskie potwierdzają swoje zaangażowanie na rzecz pomyślnego wyniku konferencji Habitat III prowadzącego do sformułowania nowego globalnego programu dla miast, który będzie skutecznie reagować na wyzwania i możliwości wiążące się z miastami XXI wieku. W tym celu nadal będą rozwijać i aktualizować wspólne stanowiska i efektywnie zaangażować się – w sposób jednolity – w trwające negocjacje międzynarodowe.
-